

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1942 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till värmeisolationsförsök i växthus.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 27 februari 1942 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 96, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Bidrag till värmeisolationsförsök i växthus å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen, i den mån redogörelse därför ej återfinnes här nedan.

Med utlåtande den 31 januari 1942 har lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning av *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund*, vari förbundet hemställt om statsanslag å 15,000 kronor för utförande av vissa av förbundet planerade försök med dubbelt glas i växthus för åstadkommande av minskad bränsleåtgång i landets växthusanläggningar. I ärendet ha införade utlåtanden avgivits *dels* den 14 februari 1942 av ingenjörsvetenskapsakademien, som tillika överlämnat yttrande av ledamoten av akademien, arkitekten Axel Eriksson, *dels ock* den 20 februari 1942 av statens bränslekommission.

Handelsträdgårdsmästareförbundet har utarbetat följande plan för den ifrågasatta försöksverksamheten.

Försök med dubbelt glas i växthus för åstadkommande av ökad bränslebesparing.

Ändamålet med försöken är att utröna:

- a) Bränslebesparingens storlek.
- b) Det dubbla glasets inverkan på växtligheten i växthuset.
- c) Huruvida luftkonditionering kan användas genom inmonterande av fläktanordning.

Försökens utförande.

A. Två medelstora växthus förhyras för att användas under den tid försöken pågå. Husen skola vara av gängse typ med en golvyta av c:a 6 × 20 meter vardera och med hänsyn till vind och sol ha samma belägenhet.

B. Luftläckage i växthus med enkelt glas undersökes genom inmontering av en fläkt. Resultatet av denna undersökning lägges till grund för fortsatt arbete.

C. Kommande sommar uppsättes dubbelt glas i ett av växthusen, och fortsatta försök företagas med hänsyn till växtligheten sommartid.

D. Båda husen förses med elektriska uppvärmningsanordningar. Under vintern 1942—43 odlas växter av samma slag i båda husen, varunder jämförande försök göras beträffande växtlighet och bränsleåtgång.

Kostnader.

Fläkt-, uppvärmnings- och mätanordningar jämte inmontering	kronor	8,000
Hyra av växthus, inmontering av dubbelt glas, tätning och översyn jämte övriga arbetskostnader	»	4,000
Driftkostnader (elektrisk ström torde eventuellt kunna påräknas utan kostnad)	»	3,000
	Summa kronor	15,000.

Kostnaderna för försökens ledning förutsätts skola regleras genom direkt överenskommelse med den försöksledare, som tillkallas.

Med hänsyn till den långa leveranstid för materiel, som för närvarande måste beräknas, och då de föreslagna försöken borde påbörjas redan instundande vår, har förbundet hemställt, att det begärda statsanslaget måtte beviljas snarast möjligt.

Lantbruksstyrelsen har kommit till den uppfattningen att det här rör sig om en angelägenhet av stor betydelse för trädgårdsnäringen, samt funnit att det föreslagna försöket bör komma till stånd och igångsättas redan under de allra första vårmånaderna. Enligt styrelsens mening föreligger behov av medel för ändamålet med 15,000 kronor för innevarande budgetår.

Ingenjörsvetenskapsakademien har ansett sig böra kraftigt förorda, att de föreslagna försöken skyndsamt komma till utförande och att det begärda anslaget snarast ställes till förfogande.

Statens bränslekommission har förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till handelsträdgårdsmästareförbundets framställning i den utformning som föreslagits av lantbruksstyrelsen.

Departementschefen har i ärendet anfört och föreslagit följande:

»Såsom framgår av vad i det föregående anförts medför växthusens nuvarande konstruktion med enkla fönsterrutor på grund av glasyornas stora genomsläpplighet för värme en förhållandevis hög bränsleförbrukning. Bränslekostnaderna utgöra också för trädgårdsodlarna en mycket kännbar utgiftspost. På grund härav och då växtodlingen under glas till väsentlig

grad är beroende av importbränsle, synes det särskilt under nuvarande förhållanden vara av stor betydelse, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av bränslebesparing vid växthusen. Det i detta syfte framställda förslaget om införande av dubbelfönster i växthusen synes erbjuda goda möjligheter till en förbättrad värmeekonomi. Emellertid utgör en förutsättning för användning av dubbelfönster, att den därav följande olägenheten med minskad ljusgenomsläpplighet kan bortelimineras. Detta har föreslagits skola ske genom en ventilationsanordning, varigenom luften mellan de båda glasväggarna skulle hållas i ständig cirkulation, så att imbildning och därav följande algflora skulle förhindras uppkomma. Framst för att komma fram till en fullgod lösning av luftcirkulationsproblemet men även för att undersöka det dubbla glasets inverkan på växtligheten i växthusen erfordras vissa försök, och i likhet med de hörda myndigheterna tillstyrker jag, att den av handelsträdgårdsmästareförbundet framlagda försöksplanen kommer till utförande. Enligt densamma skulle redan innevarande vår verkställas förberedande undersökningar beträffande luftläckage i växthus med enkelt glas. De fortsatta försöken skulle företagas sommaren 1942 samt vintern 1942—43 i två växthus, det ena med enkelt och det andra med dubbelt glas.

Den av förbundet framlagda försöksplanen har icke ansetts kunna förverkligas utan stöd från statsmakternas sida. Statsbidrag har sålunda begärts till bestridande av kostnaderna för maskinella anordningar, hyror, arbets- och driftkostnader. Däremot har något särskilt statsbidrag ej ansetts erforderligt för det direkta handhavandet av försöken, varjämte kostnaderna för försökens ledning avsetts skola regleras genom direkt överenskommelse mellan förbundet och den blivande försöksledaren. Jag tillstyrker, att statsbidrag lämnas intill det äskade beloppet.

Med hänsyn till angelägenheten av att ifrågavarande undersökningar igångsättas redan under våren 1942 torde i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag å tilläggsstat för innevarande budgetår för ändamålet böra anvisas 15,000 kronor. Nu angivna belopp torde böra upptagas i form av ett särskilt reservationsanslag, benämnt Bidrag till värmeisolationsförsök i växthus. Närmare föreskrifter beträffande anslaget användning torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t.»

Utskottet.

Under nuvarande förhållanden synes det jämväl utskottet vara av stor betydelse, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av bränslebesparing vid växthusen. I likhet med departementschefen och de i ärendet hörda myndigheterna vill utskottet tillstyrka, att den av handelsträdgårdsmästareförbundet framlagda planen för vissa undersökningar i förevarande syfte kommer till utförande med det snaraste. Mot att härför äskade statsmedel ställas till förfogande redan för innevarande budgetår finner utskottet sålunda icke anledning till erinran.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till värmeisolationsförsök i växthus* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

Stockholm den 12 mars 1942.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 8.
